

Latweefchu Uwises.

Ur augstas Gewefchanas = Kummissiones siianu un nowehleschanu.

Nr. 3. Zettortdeenâ 19tâ Janwara 1833.

No Felgawas.

Schè bsird, ka zaur to, ka daschi fungi un muischneeki paschi no labba prabta usnehmufchees us kahdu laifu tahs Krohna makfas preeksch saweem pagasteem nomakfaht, pee zitteem Kursenmes semneekeem tahdas leefas dohmas zehluschees, ka schi makfaschana fungeem no teefas peekristu, un ir us preekschu arween buhtu jadobd; ir no zitteem pagasteem subdseschanas zeltas par to, ka fungi wairs negribbejuschi Krohna makfas preeksch laudim atlihdsinaht. Zebtschu nu gan pee teefahm no klauwischanas tabellehm (grahmatahm) un no pastahwedameem likkumeem tuhlin tappe redsehts, ka tahdas subdseschanas nepateefas, tatschu arri atsinne, zif lohti wajadsigi skaidri likkumi un pastahwiga eetaiwischana par scho leetu irraid, ka turpimat tahdas leefas dohmas wairs newarretu zeltces.

Kad nu schinni leeta us zittadu wihsi newarr skaidriba buht, ka ween zaur teem Kursenmes semneeku likkumu grahmata pawehleteem, preeksch pagasta teefas zeltameem un norakstijameem ritigeem un pilnigeem kuntrakteem (derribahm) par mahju nohmawichanu; kad arri tee preekschrafschi, ka tahdi mahju-nohmawichanas kuntrakti jafataifa, jau senn siniami darriti irr — tadeht ta augsta kummissione us eewefchanu to jaunu semneeku likkumu Kursenme wiffahm aprinka teefahm usdewufi: lai tahs zaur ihpaschu preekschrafschi tuhda wiffahm muischas-waldischanahm un pagasta-teefahm peefohdina, ka tahs par to gahdatu, ka riktigi un pilnigi kuntrakti stary fungeem un fainneekeem taptu zelti, kurrôs neween semneeku peenahkamas klauwischanas skaidri eesihmetu, bet arri to, woi pascheem jeb fungam tahs Krohna makfas, un tahs makfaschanas par slinmu-kohpschanu, sahlehm im pagasta-daktera lohni preeksch wiffaem mahju-eedshwotajeem ja-

makfa; ka us preekschu, prohti no Jurgeem scha 1833scha gadda par schahm leetahm nekahda fajufschana wairs nebuhtu. Tur flabt tohy ta pamahzischana dohta, ka teem kas tahdus kuntraktus nezels, neween ta skahde buhs ka winnu derriba preeksch teefahm netaps ka pilniga un riktiga usluhkota, bet arri ihpaschi tee fungi, kas skaidrus kuntraktus nezels, ta taps usluhkoti, itt ka tee kluffu zeesdami tahs Krohna makfas par sawu pagastu ir us preekschu buhtu usnehmufchi.

Kad nu zaur tahdeem kuntrakteem stary fungeem un fainneekeem, tas kas ikfatram jadarr un peenahkabs, skaidra sinna tohy likts, Latweefchu Uwises scho teizamu eetaiwischanu arri gribbejuschas saweem lassitajeem isteift un pee firds likt. Bet tam, kas scho raksta, scheetahs, ka tee semneeki, kas tahs Krohna makfas muischai gribbejuschi uskraut, leefas un nepateefas dohmas par brihwibu turrejuschi. Zo man dohmaht, tas irr brihws wihrs, kas appaksch waldischanas un likkumu apfargaschanas, zaur sawu paschu spehku to pelna kas tam wajadsigs, un to makfa kas walsts lohjeklim peenahkabs, un ne tas, kas sewi no zitteem leek apgahdaht un us-turreht.

Ka zaur leefahm dohmahm par brihwubichanu daudi fajufschanas, nelabbums un skahde zeltahs, to arri no zittas leetas warr redseht. Prohti: zitti kalpi un walkineeki, schisdami, ka neweenam naw brihw par winnu maseem behneem, kas wehl nespehj klauwicht, bet par ganneem jau derrigi irr, bes wezzaku klauschanas fo pawehleht, negribbejuschi tahdus behrnus ka gannus pee zitteem fainneekeem likt isdohht. Bet pehz teem, no pascha augsta Keisera apstiprina-teem, semneeku likkumeem semneekeem ir brihwubichana wiffuwairak tanni gohdajama arraju kahrtâ un par semmes kohpejem japaleek, un

tadehl, bes apfahdeschanas tahs winneem dohtas brühwibas un teefas, paschu pagastu lohzeftu labbuma dehl, wezzas labbas eetaifichanas semneeku buhschanâ jausturr, un tadehl arri semneeku behrni pee wimmu ihssteneem fahrtas darbeem, to semmes kohpschanu, pee laika, pehz wimmu spehka japeespeesch, un no flinkofchanas japafarga; tapehz tas arri wajadsigs irr ka tee behrni, kas ka ganni sawam pagastam jau warr leeti derreht, pehz fahrtas pee fainneekeem tohy isdohti. Tas irr sinnams, ka tahdâs mahjâs fur dauds tahdu gannu tohy paturreti, wezza-keem us preekschu par gruhli buhs, teem maies un apgehrbu doht, un tur pretti daschâs zittâs mahjâs, fur behrni naw, fainneekeem ganni pee-truhktu un tee zaur to pee mahju kohpschanas leelu skahdi zeeftu. Kas likkumu grahmatâ S. 75 un S. 150 rakstihst irr, tas tikkai tâ saprohtams, ka tehweem walka irr par saweem behrneem, un ka tee, kas behrnu fahrtâ irr, newarr bes tehwa jeb wehrmindera wehleschanas par deenesta laudim paschi faderretees, bet ne tâ, itt ka labbu reisibu un wajadsigas eetaifichanas semneeku buhschanâ un wiffa pagasta labbumu zaur to gribbetu apfahdeht un isnihzinaht, un wezza-keem tahdu wallu doht, ka tee pagastam par skahdi sawus behrnus pee sew warretu paturreht. Tapehz ta augsta eeweschanas kummissione wiffahm aprinka teefahm usderwufi, lai pagasta-teefas pamahza, ka tahm ir turpmaf ka papreekschu ar muifchas-waldifchanas paligu un usluhfofchanu par to buhs gahdaht, ka, ja fainneeki newarrehs ar labbu faderreht ar teem wezzakeem, furreem behrni ka ganni jaisdohd, paschahm ta leeta zaur spreedumu jaisdarra; bet tur klacht buhs, zil spehj, taisni un mihligi par to gahdaht, ka behrni netaptu par tahlu no saweem wezzakeem isdohti, nei pawiffam no saweem raddeem afschfirti.

Mehs zerram, ka wiffi prahtigi un gohdigi laudis, kas ne us to ween kas pascheem tihf, bet us wiffa pagasta labbumu luhko, scho eetaifichanu ka weenu wajadfigu un derrigu atshf. Arri to newarr leegt, ka tas behrneem labbaki irr; kad tee no masahm deenahm mahzâhs pee

fainneeka sawu maifi pelniht un tikkuschi pehz sawa spehka strahdaht, ne ka, kad tee pee wezzakeem paleek, un tâ pamasam palaischahs un us flinkofchanu dohdahs. Mehs no firds wehle-jamees, ka wezzaki ar labbu prahtu sawus behrnus isdohtu, un ka arri fainneeki tahdus gannubehrnus ka sawus paschus turretu un apkohptu, teem neween to maifi un apgehrbu dohtu, bet wimmus arridsan pee labbahm mahzibahm peespeestu un wiswairak us Deewa zelleem westu.

Tas gads 1832.

No Leowo pilsehta eeksch Bessarabias semmes raksta:

Jebchu muhsu widdus pee Kreewu walsts filteem semmes strehkeem peederr, tatschu pehrnaja wassara ne bija labbaka pahr seemela puffes wassarahm, un tur klacht wehl zittas behdas in bailes redsejam.

Juhli mehnesi weenâ deenâ pehz faules noeefchanas ne isteizams pulks wahbolifchu no gaisa us pilsehta jumteem nokritte, un darrija tahdu trohksni, itt ka krusa.

Septembera mehnescha pirmâs deenâs jaw tif stipri falle, kas lihds schim wehl naw dsirdehts, ka wihna kohki tappe maitati un eedsihwotajeeem waijadseja wihna ohgas itt fallas un ne-eenahkufchas nolassht; tadehl arri schogadd dauds masak wihna irr, un tas patâ irr skahs.

Leela uppe, fo Pruth nosauz, pahrpluhde pahr krassteem un darrija leelu pohstu pee ehkahn un pee wiffa padohma.

Nowembera mehnescha gallâ weenâ deenâ no rihta itt agri mehs dsirdejam pa semmes appakschu warren stipru duzzinaschanu ka no leela pehrfona, un semme sahze trihzeht, wiss tappe kuffinahts un schaubihts, durris un traufi trihzeja, glahschu un warra leetas fflanneja un tschingsteja, un suani wisapfahrteja widdu leelâ reeschana sahze reet. Rahdas tschetras nebbelas pehz tam mehs atkal pa semmes appakschu warrenu trohksni un pehrfona spehreenu dsirdejam un lohti tappam sabaiditi, jebchu ifgaddu semmes trihzeschanu peedsihwojam. —

Mihli Latweefchi; juns tanni pehrnaja was-
fara un ruddent daschahds un nepatihkams gais
bijis, un zits lauzineeks dohmaja: nu buhs bads,
laudim un lohpeem. Behdas mums bij gan, bet
zittas semmes arr irr behdas, un ne retti wehl
gruhtakas ne ka pee mums; tannis wissjaukakas
semmes irr daschada nelaine un noteek dauds
leetas fo mubsu semmes laudis ne pasihst.
Zits, kas sweschumu ween uesteiz, kad tur bijis
un pahnahzis mahjas taisnibu grihb runnaht,
fakka: es redseju pahrliekam jaukas semmes, bet
tannis arridsan notikkumus un bailes, fo schē
pee mums ne reds.

Zits, kas lassa, ka Bessarabias semme
wihna ohgas nofalluschas, un ka laudis par to
schehlojahs, gan dohmahs: nu, kas par to kaisch?
Bes wihna gan warr pahrtift, ja tikkai maise
irr! Ne, ne, winni laudis bes tam ne warr
pahrtift, jo wihna kalni un dahrsi irr winnu
lauki, un wihna ohgu lassams laiks irr winnu
plaujams laiks. Maises semme irr labbaka pah
wihna semmi. Lai arri buht, ka pee mums lau-
ki brihscham tohp maitati, mehš tatschu wartram
glahbtees; kad weena labbiba ne isdohdahs, tat-
schu pee ohtras Deews apfwehti. Wihna semju
laudim irr dauds gaddos leels truhtums; kad
teem wihna newaid, tad arri naw maises. To
wihnu tee isdohd un pehrk par to naudu maissi un
wissas wajadsibas, kas pee dschwoschanas wai-
jaga.

Kristigs zilweks peenemm to labbumu, fo
winna fahrta tam nefs, ar pateizibu prettin,
walka to Deewam par gohdu, un sewim un zit-
teem par labbu. Ja mehš labbas deenas grib-
bam redseht, tad lai mehš arri tahs launas dee-
nas ar flussu prahtu pretti nemnam, un us to
schehligu debbestehwu pakaujamees, kas muh-
scham wairak ne usleek, ne ka mehš spehjam
panest.

Dseedataji putni basniza un sem-
mes trihzeschana.

Li ma irr leels un baggats pilsehts eefsch
Amerika un stahw us deenas widdus puffi.

Kahds kungs, kas aispehrn tur bijis, mums
no winnas semmes un no Li ma eedshwotajem,
kas Kattolu tizzibu turr, dauds leetas irr stah-
stijis, fo Uwischu lassitaji pateesi ne smahdehs
lassiht.

Li ma pilsehtā, ta kas mahzhts kungs stah-
sta, irr leels pulks brangu basnizu, kas gandrihs
wissas dahrgi isgresnotas. Pee seenahm dauds
selta un sudraba redsams, lukturi un swehti al-
tara rikti irr no tihra sudraba un ne retti no selta.
Bet wiswairak es esmu pahr weenu sweschu lee-
tu brihnijees, prohti sudraba putnu sprahsteem
(frachtineem), kas pee ta leela altara pihlareem
bija pakahrti. Tee putnini ar sawahm jaukahm
balkim dseedaja us ehrgelu skannehm libds.

Ohtra deena pehz mannas atnahkschanas pil-
sehtā wakkara laikā, kad patlabban wissas eelas
ar laudim bija pilnas, zehlehs semmes trihzescha-
na. Wissā sawā muhschā man tahdas schau-
schalas un bailes naw pahrnehmuschas, ka to-
brihd. Papreckschu pa semmes appakschu leels
trohtsnis bija dsirdams, ka no pehrkona ruh-
schanas, semme fahze trihzeht, kustejahs un
swentkojahs, itt ka ta appaksch mannahm kah-
jahm grihbetu sust un atwehrtees, wihri, see-
was, behni satruhtuschees isstrehje no nam-
meem un behge schurp un turp, brehkdami: sem-
mes trihzeschana! semmes trihzescha-
na! zitti laudis kritte us waigu pee semmes, zitti
zellōs mettuschees, peesauze Deewu un swehte-
klus, behrnu waideschanas un waimanas peepil-
dija gaisu, sunni kauze un gaudeja, sirgi dreb-
beja un blakkam tee weddeji gulleja zellōs, lohpu
blauschana un kauschana wairojahs, un paschi
basnizu pulksteni fahze swanniht. Pehz treschas
trihzeschanas flussums zehlehs ka kappā, un ik-
kats palikke nekustams un ka bes wallodas sawā
weeta, wissas galwas bija pliffas, un wiffi bija
pahrneinti un apstulbuschi. Es sawu muhschu
to, fo es dsirdeju, redseju un juttu, neaismirsi-
schu. Bet tas bija Deewa laine, ka nammi
palikke stahwus, un netappe dauds maitati.

Winnas semmes, fur tahdas bailes naw ret-
tas, laudis pee tahs pirmas trihzeschanas wehl
paleek drohschi un meerigi, bet pee ohtras, tre-

ſchas winni behds, un ikkats apdohmigz zilweks
atranjahs un eet nohst no muhreem un jumteem,
jo kad ehkas gahſchahs, tad nahwei newarr is-
behgt. Klaijumâ tablu no ehkahm nohst wehl
irr tas labbaks drohſchums.

• Wehrâ nemmami wahr di.

Nekahda brihweſtiba bes klaufſichanas, nekah-
da klaufſichana bes brihweſtibas.

Bes darba nekahda atduſſa; bes nelaimes ne-
kahda glahbſchana; bes gruhthibas nekahda at-
peſtiſchana.

Sinni ko waijaga, gribbi ko waijaga, darri
ko waijaga.

Neflehpj, af neflehpj mihibu,
Dſitti eekſch firſninas, —
Kas ſwehti puſchko dſihwibu,
Eekſch debbes laimibas.

Steids baudiht ſaldu preezibu,
Ar beedru weenotees;
Sneeds draugam rohku, muttitu —
Meitin'! wiſſ gohdâ ees.

Laws waidſinſch noſarks ſkaiſtali,
Glaudehts no Mihtaka,
Zew aztinâ jo ſpohſchaki,
Epihdehs preek = affara.

Klauf', mihtla ſelta meitina,
Klauf' zeema brahlſcham;
Lizz winnam — gohda mihibâ,
Seedeſi muhſchinam.

Andrejs.

✓ Rohſite ſeeminâ.

Seed, ſkaiſta rohſiht', ſeeminâ,
Seed jauki, mihligi,
Es tewi, zeema meitina!
Mihloju firſnigi. —

Seed drauga ſalda zerriba,
Preeks winna dſihwibas;
Seed, ſeedi mihtla firſnina,
Eekſch ſwehtas mihibas.

Nekumde ſawu dſihwibu,
Ar tuſſchu ruhpeſchan',
Sneeds preekâ draugam rohziuu,
Tas Deewa wehleſchan'!

Neweens warr iſti laimigz kluht,
Kas ſew weens puhlejahs;
Gruht irraid ſirdi weenai buht,
Ta draugu kahrojahs.

Ar draugu dſihwoht jaukaki,
Mihibas juſchanâs;
Pee drauga preeki ſaldaki,
Behdas jo weeglakâs.

Teefaſ flubdinafchanaſ.

Wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanaſ pee
tahs atlahtas mantas ta nomirruſcha Ehdoleſ Pujal-
ka wezza ſaimneeka Jahna buhtu, tohp uſaizinati,
lai tee ar ſawahm taiſnahm praſſiſchanahm lihds to
4to Merza ſ. g. pee ſchahs pagasta teefaſ peetei,ahs,
un ſawu taiſniibu peerahda.

Ehdole, pagasta teefaſ totâ Janwara 1833. 3
(S. W.) Ehrmann Nahtin, pagasta wezzakais.
(Nr. 24.) G. Monkwiz, pagasta teefaſ ſtrih-
weris.

No Ehdoleſ pagasta teefaſ tohp wiſſi tee, kam kah-
das taiſnas parradu praſſiſchanaſ pee to mantu ta
lihdsſchinniga ſaimneeka Animoblu Antſcha buhtu, kas
ſawas mahjas inventariuma truhkuma un zittu par-
radu labbad atdewis un par kuera mantu konkurſe no-
likta, aizinati, pee ſaudeſchanaſ ſawas teefaſ wiſſ-
wehlaki lihds to 4to Merza ſ. g. pee ſchihs pagasta tee-
faſ peeteiktees.

Ehdole, 7tâ Janwara 1833. 3
(S. W.) Ehrmann Nahtin, pagasta wezzakais.
(Nr. 10.) G. Monkwiz, pagasta teefaſ ſtrih-
weris.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmalles-gubernementu augſtas waldiſchanaſ puſſes: J. D. Braunſchweig, grahmatu pahrluhſotais.